

Seat No. : _____

AE-130

April-2025

M.A., Sem.-IV

510 : Economics

(Economics of Social Infrastructure-II)

(Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. સ્વાસ્થ્ય અને સ્વાસ્થ્ય કાળજી વચ્ચેનો તફાવત શું છે ? સ્વાસ્થ્ય અંગે માંગ અને પુરવઠા દ્વારા સ્વાસ્થ્ય કાળજીનું સ્વરૂપ ચર્ચો. 14

અથવા

1. સ્વાસ્થ્ય અંગે બજાર નિષ્ફળતા અને સરકારની કામગીરી અંગે ચર્ચા કરો. 14

2. સમજાવો : 14

(1) વિકસતા દેશોમાં સ્વાસ્થ્ય કાળજી અંગેના ધિરાણના વિકલ્પો ચર્ચો.

(2) વિકેન્દ્રીકરણ અને જાહેર/ખાનગી મીક્ષ સ્વાસ્થ્ય પધ્ધતિ સુધારણાની ભૂમિકા ચર્ચો.

અથવા

2. સ્વાસ્થ્ય કાળજી અંગેના વિવિધ ખ્યાલો તેમજ વિકસતા દેશોમાં સરકાર દ્વારા થતાં ખર્ચ અને નિયમન અંગે ચર્ચા કરો. 14

3. શિક્ષણ, રોજગારી અને ઉત્પાદકતામાં સરકારની ભૂમિકા ચર્ચો. 14

અથવા

3. શિક્ષણમાં ખર્ચ-લાભ વિશ્લેષણ ચર્ચો. 14

4. નોંધ લખો : 14

(1) ભારતની શિક્ષણ પધ્ધતિ.

(2) શિક્ષણમાં જાહેરક્ષેત્ર અને ખાનગી ક્ષેત્રની ભૂમિકા.

અથવા

4. સમજાવો : 14

(1) પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે સંસાધન ફાળવણી

(2) શિક્ષણ અંગે સરકારનો ખર્ચ અને નિયંત્રણ

5. બહુવૈકલ્પિક પસંદગીના પ્રશ્નો : (12 માંથી કોઈપણ 7 લખો.)

- (1) સ્વાસ્થ્યમાં વીમા યોજના નિષ્ફળ જાય છે, કારણ કે
 - (a) તાત્કાલીક લાભો મળતા નથી.
 - (b) ઘણી વખત ભવિષ્યના લાભો પણ ગુમાવવા પડે છે.
 - (c) (a) અને (b) બંને
 - (d) ઉપરમાંથી કોઈ નહીં
- (2) શા માટે સ્વાસ્થ્ય પદ્ધતિની કાર્યક્ષમતા અગત્યની છે ?
 - (a) હોસ્પિટલના લાભાર્થે
 - (b) દર્દીના સ્વાસ્થ્ય લાભાર્થે
 - (c) (a) અને (b) બંને
 - (d) અન્ય
- (3) સ્વાસ્થ્ય સેવા અંગે નાણાં ફાળવણીના સ્ત્રોતો કયા છે ?
 - (a) બિન નફાકારક ટ્રસ્ટો
 - (b) કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકાર
 - (c) ખાનગી વ્યક્તિગત ખર્ચ
 - (d) ઉપરના તમામ
- (4) સ્વાસ્થ્ય અંગેની વૈશ્વિક સંસ્થાનું ટૂંકું નામ શું છે ?
 - (a) WHO
 - (b) WTO
 - (c) GATT
 - (d) TRIPS
- (5) પ્રત્યેક દેશમાં સ્વાસ્થ્ય કાળજીની નાણાં ફાળવણીમાં શાના તરફ ધ્યાન કેન્દ્રીત કરવું જોઈએ ?
 - (a) દર્દીનો અધિકાર
 - (b) નિયમનો અધિકાર
 - (c) સેવાની ગુણવત્તા અને નાણાંની ફાળવણી
 - (d) ઉપરના તમામ
- (6) 1990ના ડેટા મુજબ ભારત પોતાની વાર્ષિક કાચી ગૃહ પેદાશના કેટલા ટકા સ્વાસ્થ્ય કાળજી પાછળ ખર્ચે છે ?
 - (a) 30%
 - (b) 20%
 - (c) 6%
 - (d) અન્ય
- (7) શિક્ષણ મોડેલ મુજબ વ્યવસ્થિત, માળખાગત અને હેતુસિધ્ધિ માટેની કાયદેસરનું શિક્ષણ એટલે –
 - (a) ઔપચારિક
 - (b) અનૌપચારિક
 - (c) (a) અને (b) બંને
 - (d) અન્ય
- (8) જરૂરિયાત અને રસ મુજબ ઘરે વાંચન અને ગૃહકાર્ય એ કયા પ્રકારના શિક્ષણનું ઉદાહરણ છે ?
 - (a) ઔપચારિક
 - (b) અનૌપચારિક
 - (c) (a) અને (b) બંને
 - (d) અન્ય
- (9) શિક્ષણ એ કેવી વસ્તુ ગણાય ?
 - (a) ખાનગી
 - (b) જાહેર
 - (c) ગુણવત્તાયુક્ત
 - (d) અન્ય
- (10) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિનું ટૂંકું નામ શું છે ?
 - (a) NDB
 - (b) NEP
 - (c) NIP
 - (d) NNP
- (11) શિક્ષણ પાછળ સરકારે ખર્ચ કરવો જોઈએ ?
 - (a) હા
 - (b) ના
 - (c) અનિશ્ચિત
 - (d) અન્ય
- (12) ભારતની વર્તમાન ઔપચારિક શિક્ષણપ્રથા કેવી છે ?
 - (a) શીખવાના કેન્દ્રવાળી
 - (b) પરીક્ષાના કેન્દ્રવાળી
 - (c) જ્ઞાનકેન્દ્રી
 - (d) અન્ય

Seat No. : _____

AE-130

April-2025

M.A., Sem.-IV

510 : Economics

(Economics of Social Infrastructure-II)

(Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. What is the difference between Health and Health Care ? Discuss the nature of Health Care by demand and supply of health. 14

OR

1. Discuss on market failure and role of the government on health. 14

2. Explain : 14

- (1) Discuss Options for financing in health care in developing countries.
(2) Discuss Decentralisation and role of the private/public mix health reforms.

OR

2. Discuss different approaches of health care and government funding and regulation of health care in developing countries. 14

3. Discuss role of the government in Education, Employment and Productivity. 14

OR

3. Discuss cost-benefit analysis in education. 14

4. Write note on : 14

- (1) Indian Education System
(2) Role of private and public sector in education

OR

4. Explain : 14

- (1) Resource allocation to primary, secondary and higher education.
(2) Government funding and regulation of education.

5. Multiple Choice Questions : (Write any **seven** out of **twelve**)

14

- (1) Insurance Scheme fails in health because
 - (a) Not getting instant benefit
 - (b) Sometimes future benefits also losses
 - (c) (a) and (b) both
 - (d) None of the above
- (2) Why health system efficiency is important ?
 - (a) Gain for Hospital
 - (b) Gain for Patient
 - (c) (a) and (b) both
 - (d) Other
- (3) Which are the resources for finance for health services ?
 - (a) Non-profitable trusts
 - (b) Central and State Government
 - (c) Private individual expenditure
 - (d) All of the above
- (4) What is the short name of world Institute for Health ?
 - (a) WHO
 - (b) WTO
 - (c) GATT
 - (d) TRIPS
- (5) What should be attention in each country for finance of health care in each country ?
 - (a) Patient Right
 - (b) Regulation Right
 - (c) Allocation of Finance and Quality of Service
 - (d) All of the above
- (6) How many percentage of GDP, India spend in its health care per annum as per 1990's data ?
 - (a) 30%
 - (b) 20%
 - (c) 6%
 - (d) Other
- (7) As per model of education, structural and for achieving certain purpose and with laws and norms, education means –
 - (a) Formal
 - (b) Non-formal
 - (c) (a) and (b) both
 - (d) Other
- (8) Home work and Home reading as per our needs and interest is the example of which type of education ?
 - (a) Formal
 - (b) Non-formal
 - (c) (a) and (b) both
 - (d) Other
- (9) Which type of commodity, education is ?
 - (a) Private
 - (b) Public
 - (c) Merit
 - (d) Other
- (10) What is the short name of National Education Policy ?
 - (a) NDB
 - (b) NEP
 - (c) NIP
 - (d) NNP
- (11) Should Government done expenditure for education ?
 - (a) Yes
 - (b) No
 - (c) Uncertain
 - (d) Other
- (12) What type of current formal education system in India ?
 - (a) Learning centric
 - (b) Exam centric
 - (c) Knowledge centric
 - (d) Other

Seat No. : _____

AE-130

April-2025

M.A., Sem.-IV

510 : Economics

(Industrial Economics-II)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : પ્રશ્નનો નંબર પ્રશ્નપત્ર પ્રમાણે જ લખવો.

1. ભારતમાં 1991નું IPR ટીકાત્મક રીતે મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

1. “આનગીકરણ, જાહેર ક્ષેત્રના સાહસોના પ્રશ્નોના નિવારણના પગલાં તરીકે”, સવિસ્તાર સમજાવો. 14

2. નાના પાયાના ઉદ્યોગોનો અર્થ જણાવો. નાના પાયાના ઉદ્યોગોના પ્રશ્નો સવિસ્તાર સમજાવો અને તેને નિવારવા પગલાં સૂચવો. 14

અથવા

2. “MNCs અને ટેકનોલોજી સ્થળાંતરણ”, સવિસ્તાર ચર્ચો. 14

3. ભારતમાં સામાજિક સલામતીના પગલાંઓનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

3. ભારતમાં ઔદ્યોગિક ઝગડાઓના કારણો સવિસ્તાર સમજાવો. 14

4. મજૂર સંગઠનોના વિવિધ સિધ્ધાંતો સવિસ્તાર સમજાવો. 14

અથવા

4. ભારતમાં મજૂર સંગઠનોના પ્રશ્નો સવિસ્તાર ચર્ચો. 14

5. ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ સાત)

14

- (1) ઔદ્યોગિક નીતિનો અર્થ જણાવો.
 - (2) ભારતમાં જાહેર ક્ષેત્રના સાહસોના હેતુઓ કયા છે ?
 - (3) ભારતમાં જાહેર ક્ષેત્રના પ્રશ્નો ટૂંકમાં સમજાવો.
 - (4) ભારતમાં ઔદ્યોગિક વિકાસની મુશ્કેલીઓ દર્શાવો.
 - (5) ઔદ્યોગિક ઉત્પાદકતા એટલે શું ?
 - (6) ઔદ્યોગિક માંદગીનો ખ્યાલ સમજાવો.
 - (7) સામાજિક સલામતીનો અર્થ શું છે ?
 - (8) સામાજિક વીમો અને સામાજિક સહાય વચ્ચેનો તફાવત શું છે ?
 - (9) આચારસંહિતાનો ખ્યાલ ટૂંકમાં સમજાવો.
 - (10) સામૂહિક સોદાગીરીનું કાર્યક્ષેત્ર શું છે ?
 - (11) મજૂર સંગઠનોના હેતુઓ જણાવો.
 - (12) ભારતમાં મજૂર સંગઠનોના વિધેયો ટૂંકમાં લખો.
-

Seat No. : _____

AE-130

April-2025

M.A., Sem.-IV

510 : Economics

(Industrial Economics-II)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Write the no. of the question as per the question paper.

1. Critically evaluate 1991 Industrial Policy Resolution in India. **14**

OR

1. "Privatization as a measure to solve problems of PSUs", Explain in detail. **14**

2. Give the meaning of Small Scale Industries. Explain in detail problems of SSIs & suggest measures to overcome. **14**

OR

2. "MNCs & Transfer of Technology", Discuss in detail. **14**

3. Critically evaluate social security measures in India. **14**

OR

3. Explain in detail causes of Industrial Disputes in India. **14**

4. Explain in detail different theories of Trade Unions. **14**

OR

4. Discuss in detail problems of Trade Unions in India. **14**

5. Answer in short : (Any **Seven**)

14

- (1) Give the meaning of Industrial Policy.
 - (2) What are the objectives of Public Sector undertakings in India ?
 - (3) Briefly explain problems of Public Sector in India.
 - (4) Point out the problems of Industrial Development in India.
 - (5) What do you mean by Industrial productivity ?
 - (6) Explain the concept of Industrial Sickness.
 - (7) What is the meaning of Social Security ?
 - (8) What is the difference between Social Insurance & Social Assistance ?
 - (9) Briefly explain the meaning of Code of Discipline.
 - (10) What is the scope of collective bargaining ?
 - (11) What are the objectives of Trade Unions ?
 - (12) Write briefly functions of Trade Unions in India.
-